

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (u.o.) II. rendű, III.rendű felperes neve (u.o.) III. rendű felpereseknek - a jogtanácsos (I.rendű alperes címe) által képviselt I.rendű alperes neve (u.o.) I. rendű, a dr. Ritter Marianna ügyvéd által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a dr. Polecsák Mária ügyvéd által képviselt Alperesi beavatkozó (Alperesi beavatkozó címe) az I. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2011. április 15. napján kelt 10.P.23.379/2010/25. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 26. sorszám alatt előterjesztett és Pf/2. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 322.700 (Háromszázhuszonkettőezer-hétszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság - a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.22.012/2009/4. számú határozatával helybenhagyott - közbenső ítéletével megállapította az I-II. rendű alperesek egyetemleges kártérítő felelősségét ... az I. rendű felperes házastársa, a II-III. rendű felperesek édesanyja 2002. augusztus 21. napján bekövetkezett halálával kapcsolatos károkért. A kártérítés összegszerűsége tárgyában folytatódó eljárásban az I. rendű felperes 4.000.000 forintban, a II-III. rendű felperesek személyenként 3.000.000 forintban és annak 2002. augusztus 21. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamataiban jelölték meg nem vagyoni kártérítési

igényüket. Vagyoni kártérítésként az I. rendű felperes igényt tartott 223.420 forint temetési költségre, és annak 2002. szeptember 4-től számított törvényes mértékű késedelmi kamataira. Az I-II. rendű felperesek a 2002. szeptember 1. és 2010. december 31-e közötti időszakra tartást pótló járadék iránti igényt is előterjesztettek, az I. rendű felperes vonatkozásában 2.009.740 forint, a II. rendű felperes vonatkozásában 3.126.189 forint erejéig.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében nem vitatta a temetési költséget, a tartást pótló járadékigény tekintetében arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes mint házastárs, nem minősül eltartottnak. Az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kártérítési igényét eltúlzottnak tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével egyetemlegesen kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg az I. rendű felperesnek 4.000.000 forintot, a II-III. rendű felpereseknek személyenként 3.000.000 forintot 2002. augusztus 21-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamataival együtt. Egyetemlegesen kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy az I. rendű felperesnek fizessenek meg 223.420 forintot és ebből 25.000 forint után 2002. szeptember 2-től, 198.420 forint után 2002. szeptember 3-tól számított törvényes mértékű késedelmi kamatot. Egyetemlegesen kötelezte továbbá az I-II. rendű alpereseket, hogy tartást pótló járadék címén fizessenek meg az I. rendű felperesnek 2.009.740 forintot, továbbá a II. rendű felperesnek 3.126.189 forintot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a le nem rótt 900.000 forint kereseti illetéket az állam viseli. Egyetemlegesen kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg 595.716 forint előlegezett szakértői díjat az államnak.

A nem vagyoni kártérítés összecszerűségének meghatározása kapcsán értékelte, hogy ... halála a család életének teljes összeomlásával járt, a feleséget, az édesanyját a mai napig gyászolják, elvesztését feldolgozni nem voltak képesek, az elhúzódó gyász következtében egészségromlásuk alakult ki, amelynek kezelése szakorvosi ellátást igényel. Értékelte, hogy az I. rendű felperes hosszú, kiegyensúlyozott együttélés után veszítette el társát. Az a körülmény, hogy 2005-ben újra házasságot kötött nem jelenti azt, hogy alkalmazkodni tudott a megváltozott helyzethez. Figyelemmel volt arra is, hogy a II. rendű felperes fiatalon, kamaszkorban veszítette el édesanyját, olyan időpontban, amikor a tanulásban és az élet minden területén nagy szüksége lett volna az édesanyja támogatására. Hangsúlyozta: a III. rendű felperes bár nagykorú volt, önálló életvitelt még nem folytatott, édesanyjához fűződött szoros kapcsolata vitathatatlan, nehezen tudja elfogadni édesanyja halálát. Mérlegelte, hogy az I-III. rendű felperesek élete hátrányosan változott ... halála kapcsán, hiányzik életükből a családi egyensúly, a biztos háttér, társadalmi és baráti kapcsolataik beszűkültek, korábbi élménydús szabadidős tevékenységük megszűnt, jövőbeni terveik szertefoszlottak. Az elsőfokú bíróság az előzőekben részletezett hátrányokat mérlegelve a káresemény idején fennálló ár- és értékviszonyokra, valamint a hasonló perekben kialakult gyakorlatra figyelemmel a nem vagyoni kár mértékét az I. rendű felperes esetében 4.000.000 forintban, a II-III. rendű felperesek esetében személyenként 3.000.000 forintban

határozta meg. A temetési költséget az I-II. rendű alperesek vitatásának hiányában a kereset szerint ítélte meg. Megállapította, hogy az egyik szülő elvesztésével az I-III. rendű felperesek anyagi, egzisztenciális biztonsága elveszett; alaptalan a II. rendű alperes azon hivatkozása, miszerint az I. rendű felperest mint házastársat tartást pótló járadék nem illet meg, ezért az I-II. rendű felperesek igényét a Ptk. 358. § (1) bekezdése alapján alaposnak ítélte, tekintetbe véve, hogy az I-II. rendű alperesek és a beavatkozó a csatolt igazolások alapján annakösszességét nem vitatták.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával az I-III. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés mérséklését kérve, az I-II. rendű felperesek esetében személyenként 2.000.000 forintra, a III. rendű felperesnél 1.000.000 forintra. Továbbra is fenntartotta azon álláspontját, hogy a Ptk. 358. § (1) bekezdése értelmében csak a meghalt személy által eltartottak jogosultak tartást pótló járadékra, az I. rendű felperes mint házastárs nem minősül eltartottnak, így ezen kereseti igény elutasítását kérte. A megállapított nem vagyoni kártérítés tekintetében sérelmezte, hogy a fellebbező alperes előtt nem ismertek a bírói mérlegelés konkrét szempontjai, nem ismert, hogy miért nem került a bírói gyakorlat fellebbezésben részletezett alapelvei figyelembevételével alacsonyabb kártérítési összeg megállapításra.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Kifejtették, hogy a II. rendű alperes fellebbezésében sem jelölt meg olyan tény vagy körülményt, amely alátámasztotta volna az első fokú ítéletben meghatározott nem vagyoni kártérítés eltúlzott voltát. Hangsúlyozták, hogy a II. rendű alperes az elsőfokú eljárás során nem vitatta a tartást pótló járadékigény tekintetében becsatolt táblázatok, kereset kimutatások, adóbevallások valódiságának alapját. A Csjt. alapján a házastárs is tartást pótló járadékra jogosult, ugyanis az I. rendű felperes a felesége halálát követően az elvesztése előtti életszínvonalat a saját keresetével, egyéb jövedelmével nem érte el. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a házastársával együtt bizonyítottan elért és elérhető, illetőleg az I. rendű felperes által a felesége halálát követően ténylegesen megszerzett és dokumentumokkal igazolt jövedelmeket és megalapozottan határozott a tartást pótló járadékigény kapcsán.

A II. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat teljes körűen, megfelelően értékelte, a tényállást a szükséges mértékben feltárta, arra alapított döntésével a Fővárosi Ítéltábla teljes mértékben egyetértett.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemeli, hogy a Ptk. 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultaknál a személyiségi jogi sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz nyújtásával

kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a kárkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is. Kétségtelen, hogy a személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe.

A nem vagyoni kár megtérítésére ugyanazok a szabályok vonatkoznak, amelyeket a vagyoni károk esetén is alkalmazni kell, vagyis a kárt - a Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint - a károsultaknak megfelelően bizonyítaniuk kell.

Az elsőfokú bíróság helyesen vette számba az I-III. rendű felpereseket az I. rendű alperes károkozó magatartásával okozati összefüggésben ért hátrányos változásokat, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelve az azok orvoslásához szükséges kártérítési összegeket is helyesen állapította meg. A II. rendű alperes fellebbezése az I-III. rendű felperesek vonatkozásában olyan körülményt, amely a mérlegelés szempontjait módosította volna, és ennek következményeként a kártérítés összegének megváltoztatására adott volna alapot, nem jelölt meg.

Az I. rendű felperes vagyoni kárigényként előterjesztett tartást pótló járadék igénye kapcsán a Fővárosi Ítéltábla a következőkben írtaknak tulajdonított jelentőséget.

A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) 24. §-a értelmében a házastársak hűséggel tartoznak egymásnak és egymást támogatni kötelesek.

A Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján a házasság megkötésével a házastársak között a házassági életközösség idejére házastársi vagyonközösség keletkezik. Ennek megfelelően a házastársak osztatlan közös tulajdona mindaz, amit a házassági életközösség ideje alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek, kivéve azt, ami valamelyik házastárs különvagyonához tartozik. Közös vagyon a különvagyonnak az a haszna is, amely a házassági életközösség fennállása alatt keletkezett, levonva ebből a vagyonkezelés és fenntartás költségeit. Közös vagyon továbbá a feltalálót, újtót, a szerzőt és más szellemi alkotást létrehozó személyt a házassági életközösség fennállása alatt megillető esedékes díj.

A hozzátartozó által érvényesített ilyen igények esetében a bírósági gyakorlat valóban csak a jogszabály alapján fennálló tartási kötelek esetén tartja megalapozottnak a követelést, azonban a Csjt. általános érvényű szabályként

fogalmazza meg, hogy a házastársak egymást támogatni kötelesek, mely kötelezettség a házastárs tartására is kiterjed, ennek az általános támogatási kötelezettségnek a vagyoni viszonyokra vetített konkretizálását adja a Csjt. vagyontársasági szabályt megfogalmazó 27. §-a. Amennyiben a házastárs saját jövedelme a házastársa halála előtti életszínvonal biztosításához nem elegendő, a Ptk. 358. § (1) bekezdése alapján ezért alappal érvényesíti az ennek megfelelő tartást pótló járadékigényét. Az I. rendű felperes esetében a perben feltárt adatok alapján - az I-II. rendű alperesek által sem vitatottan - megállapítható volt, hogy saját jövedelméből a korábbi életminőségét biztosítani nem tudja. A kereset alapjául előterjesztett számítását az I-II. rendű alperesek nem kifogásolták, az az I. rendű felperes által csatolt igazolások alapján kimutatott jövedelmeknek megfelelt, nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az I-II. rendű alpereseket a keresetnek megfelelően kötelezte az I. rendű felperes vagyoni kárának megtérítésére.

A Fővárosi Ítéltábla az előzőekben kifejtetteknek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján mind a nem vagyoni kártérítés, mind a tartást pótló járadékigény tekintetében - helyes indokaira utalással - helybenhagyta.

Az I-III. rendű felpereseknek a fellebbezési eljárásban nem merült fel felszámítható költségük, a Fővárosi Ítéltábla ezért a fellebbezési eljárás költségéről nem rendelkezett. Az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési eljárási illetéket a sikertelenül fellebbező II. rendű alperes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. március 28.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Varga Edit s.k.
bíró